

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO KONTROLIERIUS

PAŽYMA DĖL X SKUNDO PRIEŠ VILNIAUS RAJONO SAVIVALDYBĖS ADMINISTRACIJĄ

2021 m. rugsėjo 14 d. Nr. 4D-2021/1-364
Vilnius

SKUNDO ESMĖ

1. Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierė gavo X (toliau ir citatose vadinama – Pareiškėja) skundą dėl Vilniaus rajono savivaldybės administracijos (toliau vadinama ir – Savivaldybė) pareigūnų veiksmų (neveikimo) nagrinėjant prašymą dėl kelio užtvarų, įrengtų Vijoklių (Lindiniškių kaimas, Avižienių seniūnija; toliau vadinama ir – Vijoklių g.) ir Vieversių (Riešės kaimas, Avižienių seniūnija; toliau vadinama ir – Vieversių g.) gatvėse, pašalinimo.

2. Pareiškėja Seimo kontrolieri pateiktame skunde pateikė informaciją:

2.1. Vilniaus rajono Lindiniškių gyvenvietės Vijoklių g. gyventojai (Pareiškėja su grupe kitų asmenų; toliau ir citatose vadinama – Gyventojai) 2021 m. vasario 2 d. prašymu kreipėsi į Savivaldybės administraciją, nurodydami:

„[...] 2020 m. lapkričio 25 d. kelio atkarpa nuo Vieversių g. iki Vijoklių g., (esančių Avižienių sen., Vilniaus rajonas) Vilniaus rajono savivaldybės administracijos Kelių ir gatvių įtraukimo į Vilniaus rajono savivaldybės vietinės reikšmės kelių ir gatvių sąrašą komisijos (toliau – Komisijos) sprendimu įtraukta į [...] Savivaldybės vietinės reikšmės kelių ir gatvių sąrašą [toliau vadinama ir – Sąrašas] (Protokolo Nr. 2/2020). [...]. Minėtoji kelio atkarpa gyventojų jau daugelį metų *de facto* naudojama susisiekimui, joje nuo 2015 m. įregistruotas kelio servitutas – teisė važiuoti transporto priemonėmis [...]. [...] Vijoklių ir Vieversių gatvių jungties vietoje įrengti kelio užtvarai ne tik neleidžia įgyvendinti kelio servitutu numatytos pravažiavimo teisės, bet ir prieštarauja Bendrojo plano sprendiniams [...]. Paliktas vienintelis išvažiavimas Vijoklių g. gyventojus verčia kiekvieną dieną prailginti savo kelionę į darbą ir sudaryti dar didesnes grūstis prie Riešės gimnazijos ir kelti pavojų į mokyklą keliaujantiems vaikams. Kelionė į Vilniaus miestą pailgėja net 6 kilometrais, dėl ko daroma didesnė žala gamtai ir aplinkai. Dėl šių užkardų užkertamas trumpiausias kelias atvykti specialiajam transportui [...].

[...] prašome pakeisti 2020 m. sausio 3 d. Savivaldybės administracijos Kelio ženklų, greitį mažinančių priemonių ir užtvarų įrengimo darbo grupės (Posėdžio protokolo Nr. 1/2020) priimtą sprendimą dėl užtvaro įrengimo bei informacinio kelio ženklo Nr. 611 (Aklagatvis) Vilniaus r., Riešės sen., Didžiosios Riešės k., Vieversių g. ir įpareigoti šį užtvarą bei kelio ženklą panaikinti dėl žemiau išvardintų priežasčių: Savivaldybės teritorijos Bendrajame plane Vijoklių ir Vieversių gatvės planuojamos kaip viena pravažiuojamoji vietinės reikšmės gatvė, jungianti Ilgąją g. su Molėtų g. [...].“;

2.2. „Gyventojai 2021 m. kovo 2 d. gavo Savivaldybės administracijos [...] atsakymą Nr. A33(l)-1560 [toliau ir citatose vadinama – 2021-03-02 Raštas] [...], kuriame Savivaldybės administracija nurodo, kad Vijoklių ir Vieversių gatvių sujungimo klausimą spręs „dalyvaujant minėtų gatvių gyventojų atstovams pasibaigus karantinui“;

2.3. „Nesutinkame su 2021-03-02 Raštu [...]. Atsakymas pažeidžia Viešojo administravimo įstatymo 10 str. 4 d. nustatytus terminus ir nepagrįstai vilkina Savivaldybės administracijos kompetencijai priskirto sprendimo priėmimą dėl užtvarų pašalinimo / išsaugojimo tokiu būdu neribotai tęsiant suinteresuotų asmenų teisių pažeidimą. [...]. Vijoklių ir Vieversių gatvių gyventojai savo pozicijas užtvarų klausimu jau yra oficialiai išreiškę daugelį kartų raštu. 2021 m. sausio mėnesį gyventojai buvo susitikę nuotoliniu būdu (video-konferencijoje), deja, susitikimo metu nesurasta abiem pusėms priimtino sprendimo ir Vieversių g. atstovai atsisakė svarstyti bet kokius užtvarų pašalinimo variantus. [...]. Sprendime nepateikta jokių motyvų, dėl kokių priežasčių Savivaldybės administracija negali suorganizuoti gyventojų susitikimo nuotoliniu būdu, taip pat nepaaiškinta, ką šiame susitikime su gyventojais planuojama spręsti, ir kokią įtaką jis gali turėti sprendimo dėl užtvarų panaikinimo priėmimui.“

3. Pareiškėja Seimo kontrolierės prašo:

„Pripažinti Savivaldybės administracijos 2021-03-02 Raštą neteisėtu ir įpareigoti Savivaldybės administraciją per 20 darbo dienų priimti sprendimą dėl užtvarų panaikinimo Vijoklių g. ir Vieversių g. sandūroje (Avižienių seniūnija, Vilniaus rajonas).“

4. Pareiškėja skundo tyrimui pateikė Savivaldybės administracijos:

4.1. 2020 m. rugsėjo 21 raštą Nr. A33(1)-6904 (kopija), kuriame, be kitos informacijos, nurodyta:

„Pažymime, kad išvažinėtas miško kelio ruožas (grunto dangos), esantis tarp Vieversių (VL9823) ir Vijoklių (VL9805) gatvių, nėra įtrauktas į 2020-06-05 Savivaldybės vietinės reikšmės kelių ir gatvių sąrašą (toliau – Sąrašas), patvirtintą Savivaldybės tarybos sprendimu Nr. T3-170.

[...]

Informuojame, kad kelio ženklo Nr. 611 „Aklakelis“ ir kelio užtvaro įrengimo klausimas buvo nagrinėjamas pagal 2019-12-16 gyventojų prašymą Nr. A34(1)-7260 2020-01-03 Savivaldybės administracijos Kelio ženklų, greitį mažinančių priemonių ir užtvarų įrengimo darbo grupės posėdyje [...]. Posėdžio metu buvo pritarta kelio ženklui Nr. 611 „Aklakelis“ ir neprieštaraujama kelio užtvaro įrengimui. [...];“

4.2. 2020 m. lapkričio 27 d. raštą Nr. A33(1)-8881 (kopija), kuriame, be kitos informacijos, nurodyta:

„Savivaldybės administracija informuoja, kad klausimas dėl kelio atkarpos nuo Vieversių g. iki Vijoklių g., Avižienių sen. įtraukimo į Savivaldybės vietinės reikšmės kelių ir gatvių sąrašą buvo nagrinėjamas 2020-11-25 komisijos posėdyje [...]. Komisija pritarė kelio atkarpos nuo Vieversių g. iki Vijoklių g. įtraukimui. [...].“

Papildomai informuojame, kad šiuo metu yra ruošiamas siūlomų Kelių įtraukimo į Sąrašą projektas, kuris teikiamas Savivaldybės tarybai tvirtinti, numatoma atlikti pakeitimus iki 2021 metų I ketvirčio pabaigos“;

4.3. 2021-03-02 Raštą (kopija), kuriame, be kitos informacijos, nurodyta:

„Savivaldybės administracija, [...] išnagrinėjusi Jūsų raštą [...] dėl Savivaldybės administracijos Kelių ir gatvių įtraukimo į Vilniaus rajono savivaldybės vietinės reikšmės kelių ir gatvių sąrašą komisijos posėdžio, spendžiant klausimą dėl jungiamojo kelio tarp Vieversių g. (Riešės k., Avižienių sen. ir Didžiosios Riešės k., Riešės sen., Vilniaus r. sav.) ir Vijoklių g. (Lindiniškių k., Avižienių sen., Vilniaus r. sav.), informuoja, kad numatoma pakartotinai nagrinėti šį klausimą, dalyvaujant minėtų gatvių gyventojų atstovams pasibaigus karantinui.“

TYRIMAS IR IŠVADOS

Tyrimui reikšmingos faktinės aplinkybės

5. Seimo kontrolierė, gavusi Pareiškėjos skundą, dėl informacijos ir ją patvirtinančių dokumentų gavimo kreipėsi į Savivaldybės administraciją, valstybės įmonę Valstybinių miškų

urėdiją (toliau ir citatose vadinama – VI VMU) ir Nacionalinę žemės tarnybą prie Žemės ūkio ministerijos (toliau ir citatose vadinama – NŽT).

6. Iš Savivaldybės administracijos pateiktos informacijos nustatyta:

6.1. Vieversių gatvė (Riešės kaimas, Avižienių seniūnija, Savivaldybė) (Vieversių g.) yra įtraukta į Savivaldybės vietinės reikšmės kelių ir gatvių sąrašą, patvirtintą Savivaldybės tarybos 2021 m. vasario 26 d. sprendimu Nr. T3-54 (Nr. VL9823, kategorija – D).

Vijoklių gatvė (Lindiniškių kaimas, Avižienių seniūnija, Savivaldybė) (Vijoklių g.) yra įtraukta į Savivaldybės vietinės reikšmės kelių ir gatvių sąrašą, patvirtintą Savivaldybės tarybos 2021 m. vasario 26 d. sprendimu Nr. T3-54 (Nr. VL9805, kategorija – D).

Kelias, jungiantis Vieversių g. su Vijoklių g. (toliau ir citatose vadinama – Kelias), nėra įtrauktas į Savivaldybės vietinės reikšmės kelių ir gatvių sąrašą, patvirtintą Savivaldybės tarybos 2021 m. vasario 26 d. sprendimu Nr. T3-54;

6.2. „[...] 2020-11-25 Savivaldybės administracijos Kelių ir gatvių įtraukimo į Savivaldybės vietinės reikšmės kelių ir gatvių sąrašą komisijos [toliau ir citatose vadinama – Komisija] posėdyje (protokolo Nr. 2/2020) 2.2 prašymu buvo nagrinėtas 2020-08-17 Lindiniškių kaimo bendruomenės prašymas Nr. A34(1)-5534 dėl kelio tarp Vieversių g. ir Vijoklių g., Avižienių sen., Riešės sen., įtraukimo į Sąrašą ir pritarta įtraukimui, suteikiant Nr. VL0934.“

Komisijos 2020-11-25 protokolo Nr. 2/2020 (toliau vadinama – 2020-11-25 protokolas) 2 priede nurodyta, kad Kelias: atitinka pagrindinį kelių įtraukimo kriterijų (Kelias yra valstybinėje žemėje / žemė priklauso Savivaldybei); atitinka keturis papildomus kriterijus (Kelias yra jungiamasis (jungia kitus kelius ar gyvenvietes); įrengta važiuojamoji dalis, atitinkanti Automobilių kelių standartizuotų dangų konstrukcijų projektavimo taisyklės KPT SDK 19 (9–14 lentelė); Kelias veda prie kitos paskirties žemės (vienbučių ir dvibučių pastatų, komercijos ir pramonės teritorija), numatytos viešajame registre arba planuojamos pagal Kraštovaizdžio specialųjį planą bei jį patikslinančius dokumentus; Kelias jungia dvi ar daugiau seniūnijų); neatitinka penkių papildomų kriterijų (Kelio juosta yra ne mažesnė kaip 8 m (Lietuvos Respublikos kelių įstatymo 11 str. 2 d.); įrengta arba galima įrengti apsisukimo aikštelė (STR 2.06.04:2014 „Gatvės ir vietinės reikšmės keliai. Bendrieji reikalavimai.“ 32 p. 5 pav. Minimali apsisukimo aikštelė 2 ašių sunkvežimiui); Kelias veda iki visuomeninės paskirties objektų; palei visą siūlomą Kelią yra suformuoti infrastruktūrai skirti žemės sklypai; Kelias yra įregistruotas Registrų centre, nekilnojamojo turto registre (yra suteiktas statinio unikalus numeris);

6.3. „[...] atsižvelgę į tai, kad buvo gauti 2020-11-27 Vieversių g. bendruomenės kolektyvinis skundas (Savivaldybės administracijos registracija: 2020-12-01 Nr. A34(1)-8148, „S“) bei kitų asmenų, įmonių prašymai dėl miško tako, kuriuose buvo prašoma pakartotinai apsvarstyti Kelio [...] įtraukimą į [...] Sąrašą ir tam nepritarti paliekant esamą situaciją, miško takui suteikti E kategoriją, skirtą gyventojų poilsiui, pasivaikščiavimui, bėgiojimui ar dviratinkams, ir neduoti pagrindo ateityje takus per mišką versti jungiamaisiais keliais, buvo nutarta, kad klausimas dėl kelio, jungiančio Vieversių g. ir Vijoklių g., įtraukimo į [...] Sąrašą bus pakartotinai nagrinėjamas dalyvaujant minėtų gatvių atstovams ir nutarta šiuo metu neįtraukti šio kelio į [...] Sąrašą [...]“

„[...] vadovaujantis Kelių ir gatvių įtraukimo į Vilniaus rajono savivaldybės vietinės reikšmės kelių ir gatvių sąrašą tvarkos aprašu (2020-02-21 patvirtintu Savivaldybės tarybos sprendimu Nr. T3-61) yra numatyta: 5 p., pasikeitus situacijai, klausimas dėl Kelio įtraukimo gali būti pakartotinai nagrinėjamas pateikiant naują prašymą ir 6 p. pasirašius protokolą yra ruošiamas siūlomų įtraukti į Sąrašą Kelių projektas, kurį Vilniaus rajono savivaldybės taryba tvirtina savo sprendimu tikslindama Sąrašą [...], todėl tuo metu buvo nutarta neįtraukti jungiamojo kelio į Savivaldybės vietinės reikšmės kelių ir gatvių sąrašą.“

Komisijos 2021-05-05 posėdyje (protokolas Nr. 1/2021) (1.2 prašymas) „[...] buvo pakartotinai svarstomas klausimas dėl Kelio [...] įtraukimo į Sąrašą, atsižvelgiant į raštus 2020-08-17 Nr. A34(1)-5534; 2020-12-02 Nr. A34(1)-8171; 2021-01-07 A34(1)-87; 2021-03-24 Nr. A34(1)-2091; 2021-03-25 Nr. A34(1)-2290; 2021-04-07 Nr. A34(1)-2674; 2020-04-21

Nr. A34(1)-3109; 2021-04-27 Nr. A32(1)-3033; 2021-05-03 Nr. A38(1)-661 [...] buvo nutarta: 1.2.1. jungiamasis kelias [...] – nepritarta įtraukimui.“

Komisijos 2021-05-05 protokolo Nr.1/2021 (toliau vadinama – 2021-05-05 protokolas) 2 priede nurodyta, kad Kelias: atitinka pagrindinį kelių įtraukimo kriterijų (Kelias yra valstybinėje žemėje / žemės priklausos Savivaldybei); atitinka tris papildomus kriterijus (Kelias yra jungiamasis (jungia kitus kelius ar gyvenvietes); Kelias veda prie kitos paskirties žemės (vienbučių ir dvibučių pastatų, komercijos ir pramonės teritorija), numatytos viešajame registre arba planuojamos pagal Kraštovaizdžio specialųjį planą bei jį patikslinančius dokumentus; Kelias jungia dvi ar daugiau seniūnijų); neatitinka šešių papildomų kriterijų (Kelio juosta yra ne mažesnė kaip 8 m (Lietuvos Respublikos kelių įstatymo 11 str. 2 d.); įrengta arba galima įrengti apsisukimo aikštelę (STR 2.06.04:2014 „Gatvės ir vietinės reikšmės keliai. Bendrieji reikalavimai.“ 32 p. 5 pav. Minimali apsisukimo aikštelė 2 ašių sunkvežimiu); įrengta važiuojamoji dalis, atitinkanti Automobilių kelių standartizuotų dangų konstrukcijų projektavimo taisyklės KPT SDK 19 (9–14 lentelė); Kelias veda iki visuomeninės paskirties objektų; palei visą siūlomą Kelią yra suformuoti infrastruktūrai skirti žemės sklypai; Kelias yra įregistruotas Registrų centre, nekilnojamojo turto registre (yra suteiktas statinio unikalus numeris),

6.4. Savivaldybės administracijos direktoriaus 2018 m. gegužės 29 d. įsakymu Nr. A27(1)-1247 patvirtinta Kelio ženklų, greitį mažinančių priemonių ir užtvarų įrengimo darbo grupė (toliau ir citatose vadinama – Darbo grupė), vadovaudamasi Kelio ženklų, greitį mažinančių priemonių sferinių kelio veidrodžių ir užtvarų įrengimo darbo grupės darbo reglamento (toliau ir citatose vadinama – Darbo grupės reglamentas) 1 punktu, 2020 m. sausio 3 d. posėdyje (protokolas Nr. 1/2020) nagrinėjo „Vieversių g. [...] gyventojų 2019 m. gruodžio 16 d. prašymą Nr. A34(1)-7260 dėl kelio užtvaro įrengimo [...] Vieversių g. [...] (prie miško įrengti užtvarą bei įrengti kelio ženklą Nr. 611)“ ir buvo nutarta: „Neprieštarujama kelio užtvaro įrengimui Vilniaus r., Riešės sen., Didžiosios Riešės k., Vieversių g. ir pritarta kelio ženklo Nr. 611 „Aklakelis“ įrengimui pagal schemas Nr. 20.01.03/10 ir Nr. 20.01.03/10/1“.

„[...] Pagal schemą Nr. 20.01.03/10 kelio užtvaras buvo numatytas ties riba susikirtimo vietoje: Vieversių gatvė [...]; laisva valstybinė žemė; žemės sklypo unikalus Nr. <...> [kadastro Nr. <...>]; toliau ir citatose vadinama – žemės sklypas (kadastro Nr. <...>); žemės sklypo unikalus Nr. <...> [kadastro Nr. <...>]; toliau ir citatose vadinama – žemės sklypas (kadastro Nr. <...>) o ne žemės sklype (kadastro Nr. <...>).“

„[...] Darbo grupės reglamente yra nurodyta, kad šis darbo reglamentas nustato kelio ženklų, greitį mažinančių priemonių, sferinių kelio veidrodžių ir užtvarų įrengimo darbo grupės veiklos tvarką bei kelio ženklų, greitį mažinančių priemonių, sferinių kelio veidrodžių ir užtvarų įrengimo tvarką Vilniaus rajone.

Pažymėtina, kad minėtas Darbo grupės reglamentas nenustato prievolės papildomai derinti su kitomis institucijomis, kadangi: Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo 6 str. 32 d. yra numatyta, kad savarankiška savivaldybės funkcija yra savivaldybių vietinės reikšmės kelių ir gatvių priežiūra, taisymas, tiesimas ir saugaus eismo organizavimas ir Lietuvos Respublikos saugaus eismo automobilių keliais įstatymo 10 str., 8 d. 3 p. yra numatyta, kad, užtikrinamas eismo saugumą, savivaldybės administracijos direktorius sprendžia eismo organizavimo klausimus miestų ir kaimų gyvenamosiose vietovėse, vietinės reikšmės keliuose.“

„[...] nagrinėjant 2019-12-16 Vieversių g. [...] gyventojų prašymą Nr. A34(1)-7260 dėl kelio užtvarų įrengimo buvo vertinamos gyventojų aprašytos aplinkybės [...]“, pvz.: „Vieversių gatvė seniūnijos balanse nėra jungiamoji, t. y. jungiamasis kelias, jungiantis Vijoklių gatvę, esančią Lindiniškių k., Avižienių sen., Vilniaus r. sav., su Vieversių gatve, esančia Riešės k., Avižienių sen., Vilniaus r. sav., nėra įtrauktas į Vilniaus rajono savivaldybės kelių ir gatvių sąrašą, patvirtintą Vilniaus rajono savivaldybės tarybos sprendimu“; „Vieversių gatvė seniūnijos balanse nėra strategiškai svarbi gatvė [...] jai yra suteikta D kategorija [...]“; [Vieversių] „Gatvė yra labai siaura, o tai kelią didžiulį diskomfortą čia gyvenantiems“; „Pirmieji Vieversių g. gyventojai į kelio tiesimą jau investavo 17 000 eurų nuosavų lėšų. Nuo tolesnio investavimo mus sulauko tai, kad gatve važinėja

miškovežiai ir sunkiasvorės transporto priemonės, o mes priversti remontuoti. Tai yra neteisinga“ ir kt.;

6.5. „Manytina, kad nebuvo pažeista Miškų įstatymo 8 str. 2 d. dėl asmenų lankymosi miške (pažymėtina – asmenų, o ne transporto priemonių), kurioje nurodyta, kad savivaldybių vykdomosios institucijos miško valdytojo teikimu, o miestų miškuose – be šio teikimo, kai yra svarbių priežasčių (didelis miško gaisrų pavojus, miško kirtimai, specializuoto ūkio plotai, saugomi objektai, būtinumas išsaugoti miško išteklius, miško verslai ir pan.), gali visuose miškuose uždrausti ar apriboti fizinių asmenų lankymąsi bei vaistažolių, grybų, uogų ir kitų miško išteklių naudojimą, kadangi nėra nustatyta, kad Savivaldybės administracija visiškai uždraustų ar apribotų asmenų miško lankymą (nėra įrengta pėsčiųjų (taip pat ir asmenų su specialiaisiais poreikiais su neįgalųjų ir / ar vaikų vežimėliais) / dviratininkų / transporto priemonių eismo draudžiančių ženklų, nėra aptvertų tvorų, be to, nėra Savivaldybės administracijos direktoriaus įsakymo / Tarybos sprendimo dėl uždraudimo ar apribojimo asmenų lankymosi miške, kur yra kelio užtvaras automobiliams), taip pat nėra nurodyta šio įstatymo dalyje, kad asmenys būtinai privalo automobiliu lankytis miške nuo Vieversių g. pusės, be to, yra automobilių patekimo galimybė iš Vijoklių g. pusės“;

6.6. kartu su 2021-02-02 prašymu buvo pateiktas ir „[...] nekilnojamojo turto registro duomenų bazės išrašą dėl žemės sklypo (kadastro Nr. <...>), kurio *daiktinės teisės* 6.1. dalyje yra nurodyta, kad 2015-11-13 įregistravimo pagrindas yra kelio servitutas, kuris numato teisę važiuoti transporto priemonėmis“, bet nebuvo pateiktas žemės sklypo (kadastro Nr. <...>) planas, kuriame „[...] būtų aiškiai atvaizduotas šiam nekilnojamojo turto registro duomenų bazės išrašui taikomas 0.1785 ha kelio servitutas iš šio 328.1317 ha žemės sklypo ploto. Taip pat pakartotinai pažymime [...], kad pagal schemą Nr. 20.01.03/10 kelio užtvaras buvo numatytas toje ties riba susikirtimo vietoje: Vieversių g. [...]; laisva valstybinė žemė; žemės sklypo (kadastro Nr. <...>); žemės sklypo (kadastro Nr. <...>), o ne žemės sklype (kadastro Nr. <...>) (taip pat šio žemės sklypo kelio servitute)“;

6.7. „[...] 2021-02-02 buvo gautas Vijoklių g. gyventojų [...] prašymas dėl kelio užtvarų Vijoklių–Vieversių gatvių sandūroje pašalinimo ir sprendimo, kurio pagrindu šie užtvarai įrengti, pakeitimo (Savivaldybės administracijos registracija: 2021-02-02, Nr. A34(1)-658).

[...] į 2021-02-02 gautą Vijoklių g. gyventojų [...] prašymą dėl kelio užtvarų Vijoklių–Vieversių gatvių sandūroje pašalinimo ir sprendimo, kurio pagrindu šie užtvarai įrengti, pakeitimo [...] buvo atsakyta 2021-03-02 Raštu [...], kuriame (Gyventojams) buvo nurodyta, kad numatoma pakartotinai nagrinėti šį klausimą, dalyvaujant minėtų gatvių gyventojų atstovams pasibaigus karantinui.

Savivaldybės administracija atsižvelgusi į tai, kad buvo gautas 2020-11-27 Vieversių g., Didžiosios Riešės ir Riešės k. Vilniaus r., bendruomenės kolektyvinis skundas dėl miško tako, ir vadovaujantis viešojo administravimo įstatymo 3 straipsnio 2, 5, 6, 7, 9, 10, 11 dalyse aprašytais viešojo administravimo principais, Gyventojai 2021-03-02 Rašte buvo nurodyta, kad numatoma pakartotinai nagrinėti šį klausimą, dalyvaujant minėtų gatvių gyventojų atstovams pasibaigus karantinui.“

7. Iš VĮ VMU pateiktos informacijos, dokumentų (kopijos) nustatyta:

„Išnagrinėję Miškų kadastro duomenis, [VĮ VMU] Nemenčinės RP [regioninio padalinio] specialistai nustatė, kad Kelias [...] tarp Vieversių ir Vijoklių gatvių nepatenka į VĮ VMU patikėjimo teise valdomus miško žemės sklypus, Kelias yra išskirtas atskiru sklypu ir nėra perduotas VĮ VMU valdyti patikėjimo teise [...].“

8. Iš NŽT Vilniaus rajono skyriaus (toliau vadinama – Skyrius) pateiktos informacijos nustatyta:

8.1. Skyrius išnagrinėjęs archyvinius dokumentus nustatė, kad:

8.1.1. „[...] žemės sklypas (kadastro Nr. <...>) suprojektuotas Didžiosios Riešės kadastro vietovės žemės reformos žemėtvarkos projekte, kuris patvirtintas 2013 m. rugpjūčio 1 d. įsakymu Nr.

48VĮ-(14.48.2.)-2020 „Dėl Vilniaus rajono, Riešės seniūnijos, Didžiosios Riešės kadastro vietovės žemės reformos žemėtvarkos projekto patvirtinimo“ (toliau – Projektas) [...].“

„[...] pažymime, jog žemės sklype (kadastro Nr. <...>) nustatytas kelio servitutas yra žemės sklypo (kadastro Nr. <...>) šiaurinėje dalyje ir jungia Verbų g. su bendro naudojimo keliu, o ne Vijoklių ir Vieversių gatves [...]“;

8.1.2. žemės sklypas (kadastro Nr. <...>) suprojektuotas Riešės kadastro vietovės žemės reformos žemėtvarkos projekte, kuris patvirtintas 2008 m. spalio 31 d. įsakymu Nr. 2.3-14139-1411 „Dėl Vilniaus apskrities, Vilniaus rajono, Avižienių seniūnijos, Avižienių kadastro vietovės žemės reformos žemėtvarkos projekto papildymo patvirtinimo“.“

„Projekte greta žemės sklypo (kadastro Nr. <...>), rytinėje dalyje yra nurodytas 6 m pločio bendro naudojimo kelias“.

„Projekte žemės sklypo (kadastro Nr. <...>) šiaurinėje dalyje numatytas kelio servitutas (tarnaujantis daiktas)“;

8.2. „Išanalizavus VĮ Registrų centro saugomus duomenis, Didžiosios Riešės ir Riešės kadastro vietovių žemės reformos žemėtvarkos projektus ir archyvinius žemės sklypų (kadastro Nr. <...>, Nr. <...>) dokumentus nustatyta, kad žemės sklypus (kadastro Nr. <...>, Nr. <...>) skiria bendro naudojimo Kelias, jungiantis Vijoklių ir Vieversių gatves“;

8.3. „[...] LR [Lietuvos Respublikos] Savivaldos įstatymo 6 straipsnio 32 dalyje reglamentuota, jog savivaldybės viena iš savarankiškų funkcijų savivaldybių vietinės reikšmės kelių ir gatvių priežiūra, taisymas, tiesimas ir saugaus eismo organizavimas, todėl šiuo atveju už kelio ženklų įrengimą atsakinga yra Savivaldybė.“

Tyrimui reikšmingos teisės aktų nuostatos

9. Lietuvos Respublikos įstatymai

9.1. Konstitucijos:

5 straipsnis – „Valdžios įstaigos tarnauja žmonėms.“

9.2. Seimo kontrolierių įstatymo:

17 straipsnis – „1. Seimo kontrolierius ne vėliau kaip per 7 darbo dienas nuo skundo gavimo dienos priima sprendimą atsisakyti nagrinėti skundą, apie tai informuodamas pareiškėją, jeigu: [...]; 6) padaro išvadą, kad skundą nagrinėti tikslinga kitoje institucijoje ar įstaigoje. [...]. 4. Jeigu skundo tyrimo metu paaiškėja šio straipsnio 1 dalyje nurodytos aplinkybės, skundo tyrimas nutraukiamas.“

9.3. Vietos savivaldos įstatymo:

9.3.1. *4 straipsnis* – „Pagrindiniai principai, kuriais grindžiama vietos savivalda, yra: 8) bendruomenės ir atskirų savivaldybės gyventojų interesų derinimo. Savivaldybės institucijų priimti sprendimai bendruomenės interesais neturi pažeisti įstatymų garantuotų atskirų gyventojų teisių; [...] 12) reagavimo į savivaldybės gyventojų nuomonę. Savivaldybės gyventojai ar jų atstovai turi teisę susipažinti su savivaldybės institucijų sprendimų projektais ir priimtais sprendimais, gauti viešus ir motyvuotus atsakymus į pareikštą nuomonę apie savivaldybės institucijų ir kitų savivaldybės viešojo administravimo subjektų ar atskirų valstybės tarnautojų darbą; 13) žmogaus teisių ir laisvių užtikrinimo ir gerbimo. Savivaldybės institucijų ar valstybės tarnautojų priimami sprendimai turi nepažeisti žmogaus orumo, jo teisių ir laisvių, lygių galimybių“;

9.3.2. *6 straipsnis* — „Savarankiškosios (Konstitucijos ir įstatymų nustatytos (priskirtos) savivaldybių funkcijos: [...] 32) savivaldybių vietinės reikšmės kelių ir gatvių priežiūra, taisymas, tiesimas ir saugaus eismo organizavimas.“

9.4 Kelių įstatymo:

9.4.1. *3 straipsnis* – „1. Keliai, atsižvelgiant į transporto priemonių eismo pralaidumą, socialinę ir ekonominę jų reikšmę, skirstomi į valstybinės reikšmės ir vietinės reikšmės kelius. [...]. 3. Vietinės reikšmės keliai skirstomi į: 1) viešuosius kelius [...]; 2) vidaus kelius [...]“;

9.4.2. *4 straipsnis* – „3. Vietinės reikšmės viešieji keliai ir gatvės nuosavybės teise priklauso savivaldybėms, o vidaus keliai – valstybei, savivaldybėms, kitiems juridiniams ir (ar) fiziniams asmenims“;

9.4.3. *6 straipsnis* – „4. Vietinės reikšmės kelių sąrašus tvirtina savivaldybių tarybos.“

9.5. Saugaus eismo automobilių keliais įstatymo:

10 straipsnis – „8. Užtikrinamas eismo saugumą, savivaldybės administracijos direktorius: [...] 3) sprendžia eismo organizavimo klausimus miestų ir kaimų gyvenamosiose vietovėse, vietinės reikšmės keliuose.“

9.6. Viešojo administravimo įstatymo:

9.6.1. *3 straipsnis* (redakcija, galiojusi nuo 2020-01-01 iki 2020-09-01)– „Viešojo administravimo subjektai savo veikloje vadovaujami šiais principais: 2) objektyvumo. Šis principas reiškia, kad administracinio sprendimo priėmimas ir kiti oficialūs viešojo administravimo subjekto veiksmai turi būti nešališki ir objektyvūs; [...]; 13) išsamumo. Šis principas reiškia, kad viešojo administravimo subjektas į prašymą ar skundą turi atsakyti aiškiai ir argumentuotai, nurodydamas visas prašymo ar skundo nagrinėjimui įtakos turėjusias aplinkybes ir konkrečias teisės aktų nuostatas, kuriomis rėmėsi vertindamas prašymo ar skundo turinį“;

9.6.2. *3 straipsnis* (redakcija, galiojanti nuo 2021-07-01) – „Viešojo administravimo subjektai savo veikloje vadovaujami šiais principais: 4) įstatymo viršenybės. Šis principas reiškia, kad įgaliojimai atlikti viešąjį administravimą viešojo administravimo subjektams turi būti nustatyti laikantis šio įstatymo nustatytų reikalavimų, o viešojo administravimo subjektų veikla turi atitikti šiame įstatyme išdėstytus teisinius pagrindus. Administraciniai sprendimai, susiję su asmenų teisių ir pareigų įgyvendinimu, visais atvejais turi būti pagrįsti įstatymais; 5) išsamumo. Šis principas reiškia, kad viešojo administravimo subjektas į prašymą ar skundą turi atsakyti aiškiai ir argumentuotai, nurodydamas visas prašymo ar skundo nagrinėjimui įtakos turėjusias aplinkybes ir konkrečias teisės aktų nuostatas, kuriomis rėmėsi vertindamas prašymo ar skundo turinį; [...]; 9) objektyvumo. Šis principas reiškia, kad administracinio sprendimo priėmimas ir kiti oficialūs viešojo administravimo subjekto veiksmai turi būti nešališki ir objektyvūs.“

10. Kiti teisės aktai

10.1. Prašymų ir skundų nagrinėjimo ir asmenų aptarnavimo viešojo administravimo subjektuose taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007 m. rugpjūčio 22 d. nutarimu Nr. 875 (toliau vadinama – Prašymų nagrinėjimo taisyklės):

10.1.1. *26 punktas* – „Jeigu prašymo nagrinėjimas susijęs su komisijos sudarymu, posėdžio sušaukimu ar kitais atvejais, dėl kurių atsakymo pateikimas asmeniui gali užtrukti ilgiau kaip 20 darbo dienų nuo prašymo ir visų reikiamų dokumentų gavimo institucijoje dienos, institucijos vadovas ar jo įgaliotas asmuo turi teisę pratęsti šį terminą dar iki 20 darbo dienų. Pratęsus Taisyklių 25 punkte nustatytą prašymo nagrinėjimo terminą, institucija per 2 darbo dienas nuo institucijos vadovo ar jo įgalioto asmens tokio sprendimo priėmimo dienos išsiunčia asmeniui pranešimą raštu ir nurodo prašymo nagrinėjimo pratęsimo priežastis“;

10.1.2. *35 punktas* – „Atsakymai į prašymus parengiami atsižvelgiant į jo turinį: 35.1. į prašymą suteikti administracinę paslaugą – išduoti dokumentą, jo kopiją, nuorašą ar išrašą, patvirtinantį tam tikrą juridinį faktą, – atsakoma suteikiant prašomą administracinę paslaugą arba nurodomos atsisakymo tai padaryti priežastys; 35.2. į prašymą pateikti institucijos turimą informaciją atsakoma pateikiant prašomą informaciją Lietuvos Respublikos teisės gauti informaciją iš valstybės ar savivaldybių institucijų ir įstaigų įstatymo nustatyta tvarka arba nurodomos atsisakymo tai padaryti priežastys; 35.3. į prašymą priimti administracinį sprendimą – atsakoma pateikiant atitinkamo priimto dokumento kopiją, išrašą ar nuorašą arba nurodomos atsisakymo tai padaryti priežastys; 35.4. į kitus prašymus – atsakoma laisva forma arba nurodomos atsisakymo tai padaryti priežastys“;

10.2. Kelių ir gatvių įtraukimo į Vilniaus rajono savivaldybės vietinės reikšmės kelių ir gatvių sąrašą tvarkos aprašo, patvirtinto Savivaldybės administracijos direktoriaus 2020 m. vasario 21 d. sprendimu Nr. T3-61:

10.2.1. *1 punktas* – „Kelių ir gatvių (toliau – Kelias) įtraukimo į Vilniaus rajono savivaldybės vietinės reikšmės kelių ir gatvių sąrašą tvarkos aprašas (toliau – Tvarkos aprašas) yra taikomas sprendžiant klausimą dėl Kelių įtraukimo į Vilniaus rajono savivaldybės vietinės reikšmės kelių ir gatvių sąrašą (toliau – Sąrašas)“;

10.2.2. *4 punktas* – „Savivaldybės sudaryta komisija, nagrinėjanti prašymą dėl Kelių įtraukimo į Sąrašą, tikrina siūlomo įtraukti Kelio atitikimą kriterijams, nurodytiems 1 lentelėje. Komisijos išvados įforminamos protokolu“;

10.2.3. *5 punktas* – „Kai siūlomas įtraukti Kelias atitinka vieną pagrindinį kriterijų ir ne mažiau kaip 4 papildomus kriterijus, Kelias yra įrašomas į siūlomų Vilniaus rajono savivaldybės kelių ir gatvių sąrašą. Kai Kelias neatitinka pagrindinio kriterijaus arba neatitinka 4 kriterijų, klausimas dėl jo nėra toliau nagrinėjamas ir teikiama neigiama išvada. Pasikeitus situacijai klausimas dėl Kelio įtraukimo gali būti pakartotinai nagrinėjamas pateikiant naują prašymą“;

10.2.4. *1 lentelė* – „Kriterijaus pavadinimas: Pagrindinis – Kelias yra valstybinėje žemėje / žemės priklauso Savivaldybei. Papildomi – Kelio juosta yra ne mažesnė kaip 8 m (Lietuvos Respublikos kelių įstatymo 11 str. 2 d.); Kelias yra jungiamasis (jungia kitus Kelius ar gyvenvietes); Įrengta važiuojamoji dalis, atitinkanti Automobilių kelių standartizuotų dangų konstrukcijų projektavimo taisyklės KPT SDK 19 (9–14 lentelė); Įrengta arba galima įrengti apsisukimo aikštelę (STR 2.06.04:2014 „Gatvės ir vietinės reikšmės keliai. Bendrieji reikalavimai.“ 32 p. 5 pav. Minimali apsisukimo aikštelė 2 ašių sunkvežimiiui); Kelias veda iki visuomeninės paskirties objektų; Kelias veda prie kitos paskirties žemės (vienbučių ir dvibučių pastatų, komercijos ir pramonės teritorija), numatytos viešajame registre arba planuojamos pagal Kraštovaizdžio specialųjį planą bei jį patikslinančius dokumentus; Palei visą siūlomą Kelią yra suformuoti infrastruktūrai skirti žemės sklypai; Kelias yra įregistruotas Registrų centre Nekilnojamojo turto registre (yra suteiktas statinio unikalus numeris)“;

10.3. Kelio ženklų, greitį mažinančių priemonių ir užtvarų įrengimo darbo reglamento, patvirtinto Savivaldybės administracijos direktoriaus 2018 m. gegužės 29 d. įsakymu Nr. A27(1)-1247 (galiojo iki 2020 m. vasario 14 d.) (Darbo grupės reglamentas):

10.3.1. *13 punktas* – „Darbo grupė sprendžia Priemonių įrengimo klausimus, jų tikslingumą, kai yra siūlomas konkreti Priemonės įrengimo vieta“;

10.3.2. *15 punktas* – „Pritarus Priemonės įrengimui yra sudaroma schema, ant schemos pasirašo Darbo grupės pirmininkas ir Vilniaus apskrities vyriausiojo policijos komisariato Kelių policijos valdybos specialistas“;

10.3.3. *19 punktas* – „Fizinis arba juridinis asmuo, siekiantis įrengti Priemones Vilniaus rajono vietinės reikšmės keliuose ir gatvėse, Vilniaus rajono savivaldybei turi pateikti: 19.1. prašymą (laisvos formos); 19.2. pageidaujama kelio ženklų schemą, planą ar projektą, kuriame nurodomi pageidaujama kelio ženklų numeriai, įrengimo vietos, atstumas iki objektų ir kita informacija; 19.3. asmens tapatybę patvirtinančias dokumentų kopijas [...]“;

10.4. Vilniaus rajono savivaldybės tvarkymo ir švaros taisyklių, patvirtintų Savivaldybės tarybos 2017 m. kovo 31 d. sprendimu Nr. T3-127:

47 punktas – „Bendrojo naudojimo teritorijose draudžiama: 47.7. savavališkai įrengti technines eismo reguliavimo priemones (kelio ženklus, kelių ženklinimą ir kt.) bendrojo naudojimo teritorijose be nustatyta tvarka išduoto leidimo [...]“.

Tyrimui reikšminga teismų praktika

11. Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas (LVAT):

11.1. 2016 m. liepos 11 d. nutartyje (administracinė byla Nr. A-1638-502/2016) konstatavo: „Nors konkretūs kriterijai, kuriais remiantis, keliai įtraukiami į savivaldybės vietinės reikšmės sąrašus, teisės aktais nėra nustatyti, tačiau Kelių įstatymo, Vietos savivaldos įstatymo sisteminis aiškinimas leidžia daryti išvadą, jog šis klausimas yra priskirtas spręsti išimtinai savivaldybės tarybos diskrecijai ir turi būti sprendžiamas, atsižvelgiant į savivaldos tikslus, principus, savivaldybių ūkinės ir finansinės veiklos pagrindus, finansinius išteklius (Vietos savivaldos įstatymo 2 str., 3 str., 4 str.)“;

11.2. 2015 m. lapkričio 30 d. nutarime (administracinė byla Nr. A-2695-520/2015) konstatavo:

„Pažymėtina, jog VSDFV [Valstybinio socialinio draudimo fondo valdyba prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos] bei jos teritoriniams skyriams, kaip viešojo administravimo institucijoms, yra keliami, be kita ko, VAI nustatyti reikalavimai, *inter alia* šio įstatymo 3 straipsnyje įtvirtinta pareiga vadovautis viešojo administravimo principais (įstatymų viršenybės, objektyvumo, proporcingumo ir kt.) [...]. Be to, šios institucijos yra saistomos ir gero administravimo principo, kuriuo įgyvendinama Lietuvos Respublikos Konstitucijos 5 straipsnio 3 dalyje įtvirtinta nuostata, jog visos valdžios įstaigos tarnauja žmonėms, reikalavimų. Gero administravimo principas reikalauja, kad valstybės institucijos, priimdamos administracinius sprendimus, veiktų rūpestingai ir atidžiai, taip pat užtikrintų, kad administracinėje procedūroje būtų laikomasi visų teisės aktų nuostatų (žr., pvz., Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2012 m. spalio 4 d. išplėstinės teisėjų kolegijos nutartį administracinėje byloje Nr. A502-134/2012; 2014 m. balandžio 22 d. nutartį administracinėje byloje Nr. A143-816/2014).“

Tyrimo išvados

12. Atsižvelgiant į Pareiškėjos skunde nurodytas aplinkybes bei skundo tyrimo metu gautą informaciją, išskirtinos šios skundo tyrimo dalys:

12.1. dėl Vilniaus rajono savivaldybės administracijos pareigūnų veiksmų (neveikimo) nagrinėjant Gyventojų prašymą dėl saugaus eismo organizavimo;

12.2. dėl Vilniaus rajono savivaldybės administracijos pareigūnų veiksmų (neveikimo) pritariant / nepritariant Kelio įrašymui į Vilniaus rajono savivaldybės vietinės reikšmės kelių ir gatvių sąrašą.

Dėl Vilniaus rajono savivaldybės administracijos pareigūnų veiksmų (neveikimo) nagrinėjant Gyventojų prašymą dėl saugaus eismo organizavimo

13. Apibendrinus skundo tyrimo metu gautą informaciją, dokumentus (kopijas), teisinį reglamentavimą, pacituotą pažymos 9–10 punktuose, teismų praktiką (pažymos 11 punktą), susijusius su Savivaldybės administracijos pareigūnų veiksmais (neveikimu) nagrinėjant Gyventojų prašymą dėl saugaus eismo organizavimo, konstatuotina:

13.1. Savivaldybės administracijoje 2021 m. vasario 2 d. gautas ir užregistruotas (reg. Nr. Nr. A34(1)-658) Gyventojų 2021-02-02 prašymas dėl saugaus eismo organizavimo (toliau vadinama ir – 2021-02-02 prašymas) (pažymos 6.7 punktą);

13.2. 2021-02-02 prašyme Gyventojai, be kitos informacijos, nurodė: Kelias / gatvė „daugelį metų *de facto* naudojama susisiekimui, joje nuo 2015 m. įregistruotas kelio servitutas – teisė važiuoti transporto priemonėmis“: „paliktas vienintelis išvažiavimas Vijoklių g. gyventojus verčia kiekvieną dieną prailginti savo kelionę į darbą ir sudaryti dar didesnes grūstis prie Riešės gimnazijos [...], kelionė į Vilniaus miestą pailgėja net 6 kilometrais, dėl ko daroma didesnė žala gamtai ir aplinkai“; dėl Kelio „užkardų užkertamas trumpiausias kelias atvykti specialiajam transportui“; „Savivaldybės teritorijos Bendrajame plane Vijoklių ir Vieversių gatvės planuojamos kaip viena pravažiuojamoji vietinės reikšmės gatvė, jungianti Ilgąją g. su Molėtų g.“

Gyventojai 2021-02-02 prašyme Savivaldybės administracijos prašė: pakeisti Darbo grupės 2020-01-03 posėdyje (posėdžio protokolo Nr. 1/2020) priimtą sprendimą dėl užtvaro įrengimo bei informacinio kelio ženklų Nr. 611 (Aklagatvis) įrengimo Vieversių g. ir įpareigoti šį užtvaramą bei kelio ženklą panaikinti (pažymos 6.2 punktą);

13.3. Savivaldybės administracija 2021-03-02 Raštu Gyventojus informavo, kad „[...] išnagrinėjusi Jūsų raštą [...] dėl Komisijos posėdžio sprendžiant klausimą dėl Kelio [...], informuoja, kad numatoma pakartotinai nagrinėti šį klausimą, dalyvaujant minėtų gatvių gyventojų atstovams pasibaigus karantinui“ (pažymos 4.3, 6.2, 6.7 punktai);

13.4. Vieversių g. ir Vijoklių g. yra įrašytos į Sąrašą (pažymos 6.1 punktą);

13.5. Kelias, kaip skundo tyrimo metu informavo Savivaldybės administracija, NŽT ir VĮ VMU, nėra įrašytas į Sąrašą, nepatenka į žemės sklypą (kadastro Nr. <...>) ir nėra perduotas patikėjimo teise valdyti VĮ VMU, yra bendrojo naudojimo ir skiria žemės sklypus (kadastro Nr. <...> ir Nr. <...>) bei jungia Vijoklių g. ir Vieversių g. (pažymos 6.1, 7, 8.2 punktai);

13.6. žemės sklypo (kadastro Nr. <...>) šiaurinei daliai nustatytas kelio servitutas, kaip nurodė NŽT, Kelias *jungia Verbų g. su bendro naudojimo keliu*, o ne Vijoklių g. ir Vieversių g. (pažymos 8.1.1 papunktis);

13.7. Savivaldybės administracijos direktoriaus įsakymu sudaryta Darbo grupė 2020-01-03 posėdyje (protokolas Nr. 1/2020) nagrinėjo Vieversių g. gyventojų 2019-12-16 prašymą Nr. A34(1)-7260 (toliau vadinama – 2019-12-16 prašymas) dėl kelio užtvaro įrengimo Vieversių g. (prie miško įrengti užtvaramą bei įrengti kelio ženklą Nr. 611) ir nutarė, jog neprieštaraujama kelio užtvaro įrengimui ties Vieversių g.; laisvos valstybinės žemės; žemės sklypo (kadastro Nr. <...>) ir žemės sklypo (kadastro Nr. <...>) susikirtimo riba (pažymos 6.4 punktas).

Savivaldybės administracija informavo, kad sprendžiant pirmiau minėtą klausimą dėl kelio užtvaro įrengimo ir kelio ženklo Nr. 611 įrengimo buvo vertinamos Vieversių g. gyventojų 2019-12-16 prašyme nurodytos aplinkybės (pvz., Vieversių gatvė seniūnijos balanse nėra jungiamoji, ji nėra strategiškai reikšminga gatvė; Vieversių g. gyventojai į kelio tiesimą investavo asmeninių lėšų ir kt. (pažymos 6.4 punktas).

14. Atsižvelgiant į tai, kas pirmiau išdėstyta, darytinos šios išvados:

14.1. vadovaujantis Vietos savivaldos įstatymo 6 straipsnio 32 punktu, saugaus eismo organizavimas yra viena iš savarankiškųjų (Konstitucijos ir įstatymų nustatytų (priskirtų) savivaldybių funkcijų (pažymos 9.3.1 papunktis). Pagal Saugaus eismo automobilių keliais įstatymo 10 straipsnio 8 dalies 3 punktą, savivaldybės administracijos direktorius, užtikrindamas eismo saugumą, sprendžia eismo organizavimo klausimus miestų ir kaimų gyvenamosiose vietovėse, vietinės reikšmės keliuose (pažymos 9.5 punktas). Vadovaujantis Darbo grupės reglamento 13, 19 punktais, Darbo grupė, gavusi asmenų prašymą dėl priemonės įrengimo, sprendžia priemonių įrengimo bei priemonių įrengimo tikslingumo klausimus (pažymos 10.3.1, 10.3.3 papunkčiai). Prašymų nagrinėjimo taisyklių 35 punktas nustato, kad atsakymai į prašymus parengiami atsižvelgiant į jų turinį (pažymos 10.1.3 papunktis). Viešojo administravimo įstatymo 3 punkte įtvirtintas išsamumo principas, reiškiantis, jog viešojo administravimo subjektas į prašymą ar skundą turi atsakyti aiškiai ir argumentuotai, nuroydamas visas prašymo ar skundo nagrinėjimui įtakos turėjusias aplinkybes ir konkrečias teisės aktų nuostatas, kuriomis rėmėsi vertindamas prašymo ar skundo turinį (pažymos 9.6.1 papunktis). Vietos savivaldos įstatymo 4 straipsnio 8, 12, 13 punktuose įtvirtinti bendruomenės ir atskirų savivaldybės gyventojų interesų derinimo, reagavimo į savivaldybės gyventojų nuomonę, žmogaus teisių ir laisvių užtikrinimo ir gerbimo principai (pažymos 9.3.1 papunktis).

Savivaldybės administracija, nesiimdama jokių veiksmų, kad Gyventojų 2021-02-02 prašymas būtų išnagrinėtas iš esmės (pvz., neperdavė Gyventojų 2021-02-02 prašymo nagrinėti Darbo grupei), kad dėl Gyventojų 2021-02-02 prašyme keliamo saugaus eismo organizavimo klausimo būtų priimtas sprendimas bei kad Gyventojams būtų pateiktas išsamus, teisės aktų nuostatomis pagrįstas atsakymas (pažymos 13.2 punktas), nesivadovavo pirmiau minėtomis Saugaus eismo automobilių keliais įstatymo, Prašymų nagrinėjimo tvarkos nuostatomis, taip pat nesilaikė Viešojo administravimo įstatyme, Vietos savivaldos įstatyme įtvirtintų principų.

Atkreiptinas Savivaldybės administracijos dėmesys ir į tai, kad Savivaldybės administracija 2021-03-02 Rašte Gyventojams nurodė, kad Gyventojų 2021-02-02 prašymas „[...] dėl Komisijos posėdžio sprendžiant klausimą dėl Kelio“ bus nagrinėjamas „pasibaigus karantinui“, nors Gyventojai 2021-02-02 prašyme prašė *pakeisti Savivaldybės administracijos Darbo grupės 2020-01-03 posėdyje (posėdžio protokolas Nr. 1/2020) priimtą sprendimą dėl užtvaro bei informacinio kelio ženklo Nr. 611 (Aklagatvis) įrengimo* (pažymos 13.2, 13.3 punktai);

14.2. Savivaldybės administracija, vadovaudamasi Prašymų nagrinėjimo taisyklių 25 punktu, turėjo teisę pratęsti Gyventojų 2021-02-02 prašymo nagrinėjimo terminą dar iki 20 darbo

dienų, jeigu Gyventojų 2021-02-02 prašymo nagrinėjimas buvo susijęs su komisijos sudarymu, posėdžio sušaukimu ar kitais atvejais, dėl kurių atsakymo pateikimas asmeniui gali užtrukti ilgiau kaip 20 darbo dienų nuo prašymo ir visų reikiamų dokumentų gavimo institucijoje dienos (pažymos 10.1.2 papunktis), tačiau skunde aptariamam atveju Savivaldybės administracija Gyventojų 2021-02-02 prašymo nagrinėjimo terminą atidėjo neribotam laikui, t. y. iki kol „pasibaigs karantinas“.

Pažymėtina, Savivaldybės administracija nagrinėdama pareiškėjų kreipimuisi turi vadovautis ir gero administravimo principu, kaip ne kartą savo sprendimuose yra pažymėjęs ir Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas (pažymos 11.2 punktas), kuriuo įgyvendinama Konstitucijos 5 straipsnio 3 dalyje įtvirtinta nuostata, jog visos valdžios įstaigos tarnauja žmonėms, pagal kurį valstybės institucijos, priimdamos administracinius sprendimus, turi veikti rūpestingai ir atidžiai, taip pat užtikrinti, kad administracinėje procedūroje būtų laikomasi visų teisės aktų nuostatų. *Pažymėtina ir tai, kad šalyje paskelbtas karantinas nesudarė prielaidų nesilaikyti gero viešojo administravimo principo reikalavimų bei pratęsti asmenų skundų (prašymų) nagrinėjimo terminus neapibrėžtam terminui.*

15. Atsižvelgiant į tai, kad Savivaldybės administracija teisės aktų nustatyta tvarka ir terminais neišnagrinėjo Gyventojų 2021-02-02 prašymo bei nepateikė išsamaus atsakymo, nesiėmė jokių veiksmų dėl Gyventojų 2021-02-02 prašyme keliamo klausimo, susijusio su saugaus eismo organizavimu, spendimo (pažymos 14.1–14.2 punktai), skundo dalis dėl Savivaldybės administracijos pareigūnų veiksmų (neveikimo) nagrinėjant Gyventojų prašymą dėl saugaus eismo organizavimo pripažintina pagrįsta.

16. Seimo kontrolierė Savivaldybės administracijai rekomenduoja imtis veiksmų: išnagrinėti Gyventojų 2021-02-02 prašymą; pateikti išsamų, teisės aktų nuostatomis pagrįstą atsakymą.

Prašytume nagrinėjimo metu:

16.1. įvertinti visas Gyventojų 2021-02-02 prašyme nurodytas aplinkybes bei argumentus (pvz.: Savivaldybės teritorijos „Bendrajame plane Vijoklių ir Vieversių gatvės planuojamos kaip viena pravažiuojamoji vietinės reikšmės gatvė, jungianti Ilgają g. su Molėtų g.“);

16.2. įvertinti skundo tyrimo metu NŽT pateiktą informaciją, jog Kelias yra bendrojo naudojimo (pažymos 8.2 punktas);

16.3. įvertinti, ar nėra galimybių eismą Vieversių g. riboti įrengiant kelio ženklą (-us), ribojančius tam tikrų automobilių arba tam tikros masės automobilių eismą, o ne įrengiant užtvarą ir taip apribojant bet kokį eismą Keliu.

***Dėl Vilniaus rajono savivaldybės administracijos pareigūnų veiksmų (neveikimo)
pritariant / nepritariant Kelio įrašymui
į Vilniaus rajono savivaldybės vietinės reikšmės kelių ir gatvių sąrašą***

17. Apibendrinus skundo tyrimo metu gautą informaciją, dokumentus (kopijas), pažymos 9–10 punktuose pacituotų teisės aktų nuostatas, teismų praktiką (pažymos 11 punktas), susijusius su Savivaldybės administracijos pareigūnų veiksmais (neveikimu) pritariant / nepritariant Kelio įrašymui į Sąrašą, konstatuotina:

17.1. pagal Kelių įstatymo 3 straipsnio 3 dalį vietinės reikšmės keliai skirstomi į viešuosius kelius ir vidaus kelius (pažymos 8.4.1 papunktis). Vietinės reikšmės viešieji keliai ir gatvės, vadovaujantis Kelių įstatymo 4 straipsnio 3 dalimi, nuosavybės teise priklauso savivaldybėms, o vidaus keliai – valstybei, savivaldybėms, kitiems juridiniams ir (ar) fiziniams asmenims (pažymos 8.4.2 papunktis). Kelių įstatymo 6 straipsnio 4 dalis reglamentuoja, kad vietinės reikšmės kelių sąrašus tvirtina savivaldybių tarybos (pažymos 8.4.3 papunktis).

Taigi, klausimas dėl kelių ir (arba) gatvių įrašymo į savivaldybių vietinės reikšmės kelių ir gatvių sąrašus, kaip nutartyje yra pažymėjęs ir LVAT (administracinė byla Nr. A-1638-502/2016), yra priskirtas spęsti išimtinai savivaldybės tarybos diskrecijai bei sprendinių vykdymas gali

priklausyti nuo viešojo intereso didesnio buvimo, finansinių išteklių buvimo, juos gali lemti kitos objektyvios aplinkybės, tačiau ne išimtinai subjektyvus vertinimas (pažymos 11.1 punktą).

17.2. Kelių ir gatvių įtraukimo į Sąrašą tvarką reglamentuoja Savivaldybės administracijos direktoriaus įsakymu patvirtintas Kelių ir gatvių įtraukimo į Savivaldybės vietinės reikšmės kelių ir gatvių sąrašą tvarkos aprašas (toliau vadinama – Aprašas), kurio 4 punktą nustato, kad Komisija, nagrinėjanti prašymą dėl kelio ir (arba) gatvės įtraukimo į Sąrašą, tikrina siūlomo įtraukti kelio ir (arba) gatvės atitikimą kriterijams, nurodytiems 1 lentelėje (pvz.: pagrindinis kriterijus – Kelias yra valstybinėje žemėje / žemės priklauso Savivaldybei; papildomi – kelio juosta yra ne mažesnė kaip 8 m; Kelias yra jungiamasis (jungia kitus kelius ar gyvenvietes); įrengta važiuojamoji dalis, atitinkanti Automobilių kelių standartizuotų dangų konstrukcijų projektavimo taisyklės KPT SDK 19 (9–14 lentelė) ir kt.) (pažymos 9.2.2, 9.2.4 papunkčiai). Pagal Aprašo 5 punktą, kelią ir (arba) gatvę yra siūloma įrašyti į Sąrašą, kai siūlomas įtraukti kelias ir (arba) gatvė atitinka vieną pagrindinį kriterijų ir ne mažiau kaip 4 papildomus kriterijus; jeigu kelias ir (arba) gatvė neatitinka pagrindinio kriterijaus arba neatitinka 4 papildomų kriterijų, klausimas dėl jo nėra toliau nagrinėjamas ir teikiama neigiamą išvada (pažymos 9.2.3 papunktis).

Komisija du kartus, t. y. 2020-11-25 posėdyje ir 2021-05-05 posėdyje, svarstė klausimą, susijusį su Kelio įtraukimu / neįtraukimu į Sąrašą.

Komisija 2020-11-25 posėdyje (2020-11-25 protokolas Nr. 2/2020) patikrinusi, kokius Aprašo 1 lentelėje nurodytus kriterijus Kelias atitinka / neatitinka, ir nustačiusi, kad *Kelias atitinka pagrindinį kriterijų* (Kelias yra valstybinėje žemėje / žemės priklauso Savivaldybei) *bei 4 papildomus kriterijus* (Kelias yra jungiamasis (jungia kitus kelius ar gyvenvietes); įrengta važiuojamoji dalis, atitinkanti Automobilių kelių standartizuotų dangų konstrukcijų projektavimo taisyklės KPT SDK 19 (9–14 lentelė); Kelias veda prie kitos paskirties žemės (vienbučių ir dvibučių pastatų, komercijos ir pramonės teritorija), numatytos viešajame registre arba planuojamos pagal Kraštovaizdžio specialųjį planą bei jį patikslinančius dokumentus; Kelias jungia dvi ar daugiau seniūnijų), *nutarė pritarti Kelio įtraukimui į Sąrašą*, suteikiant Nr. VL0934 (pažymos 5.2 punktą).

Komisija 2021-05-05 posėdyje (2021-05-05 protokolas Nr. 1/2021)) patikrinusi, kokius Aprašo 1 lentelėje nurodytus kriterijus Kelias atitinka / neatitinka, ir nustačiusi, kad *Kelias atitinka pagrindinį kriterijų* (Kelias yra valstybinėje žemėje / žemės priklauso Savivaldybei) *bei 3 papildomus kriterijus* (Kelias yra jungiamasis (jungia kitus kelius ar gyvenvietes); Kelias veda prie kitos paskirties žemės (vienbučių ir dvibučių pastatų, komercijos ir pramonės teritorija), numatytos viešajame registre arba planuojamos pagal Kraštovaizdžio specialųjį planą bei jį patikslinančius dokumentus; Kelias jungia dvi ar daugiau seniūnijų), *nutarė nepritarti Kelio įtraukimui į Sąrašą* (pažymos 5.3 punktą). Taigi, Komisija dėl Kelio atitikimo kriterijui – įrengta važiuojamoji dalis, atitinkanti Automobilių kelių standartizuotų dangų konstrukcijų projektavimo taisyklės KPT SDK 19 (9–14 lentelė) – 2020-11-25 posėdyje ir 2021-05-05 posėdyje priėmė skirtingus sprendimus, t. y. 2020-11-25 posėdyje buvo nuspręsta, kad Kelias atitinka minėtą kriterijų, o 2021-05-05 posėdyje – kad ne.

Pažymėtina, kad skundo tyrimo metu Savivaldybės administracija, paprašyta informuoti, kokiomis teisės aktų nuostatomis vadovaujantis buvo nutarta nepritarti Kelio įtraukimui į Sąrašą, nenurodė Seimo kontrolierei nei Automobilių kelių standartizuotų dangų konstrukcijų projektavimo taisyklių KPT SDK 19, nei kitų teisės aktų nuostatų, kuriomis vadovaujantis Komisija 2021-05-05 posėdyje nutarė, jog Kelias neatitinka papildomo kriterijaus – įrengta važiuojamoji dalis, atitinkanti Automobilių kelių standartizuotų dangų konstrukcijų projektavimo taisyklės KPT SDK 19 (9–14 lentelė), nenurodė kokios aplinkybės, susijusios su Kelio važiuojamąja dalimi, pasikeitė (nuo posėdžio, įvykusio 2020-11-25, iki posėdžio, įvykusio 2021-05-05), lėmusios tokio Komisijos sprendimo priėmimą, o tik informavo, kad Kelio įtraukimui į Sąrašą buvo nepritarta atsižvelgiant į gautus gyventojų prašymus, kuriuose buvo prašoma pakartotinai apsvarstyti Kelio įtraukimą į Sąrašą ir tam nepritarti paliekant esamą situaciją, miško takui suteikti E kategoriją, t. y., jį skirti gyventojų poilsiui, pasivaikščiavimui, bėgiojimui ar dviratininkams, ir neduoti pagrindo ateityje miško takus versti jungiamaisiais keliais (pažymos 5.3 punktą).

Pažymėtina ir tai, kad Aprašas nustato baigtinį sąrašą kriterijų, kuriais vadovaujantis Komisija nutaria pritarti / nepritarti kelių ir (arba) gatvių įtraukimui į Sąrašą, tačiau Aprašo nuostatos nereglamentuoja, kad Komisija spėsdama pritarti / nepritarti kelių ir (arba) gatvių įtraukimui į Sąrašą privalo atsižvelgti į gautus asmenų prašymus.

18. Atsižvelgiant į tai, kad:

18.1. Savivaldybės administracijos pareigūnai savo veikloje privalo vadovautis Viešojo administravimo įstatymo 3 straipsnyje įtvirtintais įstatymo viršenybės, objektyvumo principais (pažymos 8.6 punktas) bei gero administravimo principu, kuriuo, kaip ne kartą savo nutarimuose yra pažymėjęs Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas (administracinė byla Nr. A-2695-520/2015), įgyvendinama Konstitucijos 5 straipsnio 3 dalyje įtvirtinta nuostata, jog visos valdžios įstaigos tarnauja žmonėms, bei iš kurio kildinama viešojo administravimo subjekto pareiga teikti informaciją (pažymos 11.2 punktas);

18.2. Savivaldybės administracija pateikė informaciją, dokumentus (kopijos), iš kurių turinio nėra aišku, kokių konkrečių Automobilių kelių standartizuotų dangų konstrukcijų projektavimo taisyklėse KPT SDK 19 nustatytų reikalavimų neatitinka Kelias (pažymos 20.2 punktas);

18.3. Savivaldybės administracija pateikė informaciją, dokumentus (kopijos), iš kurių turinio nėra aišku, kokios aplinkybės, susijusios su Kelio važiuojamąja dalimi, pasikeitė nuo Komisijos 2020-11-25 posėdžio iki Komisijos 2021-05-05 posėdžio bei kurios lėmė, kad Komisija 2021-05-05 posėdyje nutarė nepritarti Kelio įtraukimui į Sąrašą (pažymos 20.2 punktas),

skundo dalis dėl Savivaldybės administracijos pareigūnų veiksmų (neveikimo) pritariant / nepritariant Kelio įrašymui į Sąrašą pripažintina pagrįsta.

19. Seimo kontrolierė Savivaldybės administracijai rekomenduoja:

19.1. patikrinti bei informuoti, ar Kelias atitinka / neatitinka Aprašo 1 lentelėje nustatytą papildomą kriterijų – įrengta važiuojamoji dalis, atitinkanti Automobilių kelių standartizuotų dangų konstrukcijų projektavimo taisyklės KPT SDK 19 (9–14 lentelė);

19.2. informuoti, kokios aplinkybės, susijusios su Kelio važiuojamąja dalimi, pasikeitė nuo 2020-11-25 posėdžio iki 2021-05-05 posėdžio bei lėmė Komisijos nepritarimą dėl Kelio įrašymo į Sąrašą.

SEIMO KONTROLIERIAUS SPRENDIMAI

20. Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 1 punktu, Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierė nusprendžia:

X skundo dalį dėl Vilniaus rajono savivaldybės administracijos pareigūnų veiksmų (neveikimo) nagrinėjant Gyventojų prašymą dėl saugaus eismo organizavimo pripažinti pagrįsta.

21. Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 1 punktu, Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierė nusprendžia:

X skundo dalį dėl Vilniaus rajono savivaldybės administracijos pareigūnų veiksmų (neveikimo) pritariant / nepritariant Kelio įrašymui į Vilniaus rajono savivaldybės vietinės reikšmės kelių ir gatvių sąrašą pripažinti pagrįsta.

SEIMO KONTROLIERIAUS REKOMENDACIJOS

22. Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 19 straipsnio 1 dalies 14, 17 punktais, Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierė Vilniaus rajono savivaldybės administracijos direktorei Liucinai Kotlovskai rekomenduoja:

22.1. atkreipti dėmesį į tai, kad Vilniaus rajono savivaldybės administracijos pareigūnai:

22.1.1. nesiimdami jokių veiksmų, kad Gyventojų 2021-02-02 prašymas būtų išnagrinėtas iš esmės, kad dėl 2021-02-02 prašyme keliamo saugaus eismo organizavimo klausimo būtų priimtas sprendimas bei kad Gyventojams būtų pateiktas išsamus, teisės aktų nuostatomis pagrįstas atsakymas, nesivadovavo Saugaus eismo automobilių keliais įstatymo, Prašymų nagrinėjimo tvarkos nuostatomis, taip pat nesilaikė Viešojo administravimo įstatyme, Vietos savivaldos įstatyme įtvirtintų principų (pažymos 14.1 punktas);

22.1.2. 2021-03-02 Rašte nurodė, kad Gyventojų 2021-02-02 prašymo nagrinėjimo terminas atidėtas neapibrėžtam terminui, nors, vadovaujantis Prašymų ir skundų nagrinėjimo ir asmenų aptarnavimo viešojo administravimo subjektuose taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007 m. rugpjūčio 22 d. nutarimu Nr. 875, 25 punktu, prašymų nagrinėjimo terminas, esant teisiniam pagrindui, galėjo būti pratęstas tik 20 darbo dienų (pažymos 14.2 punktas);

22.2. išnagrinėti Gyventojų 2021-02-02 prašymą, tyrimo metu įvertinti ir šios pažymos 16.1–16.3 punktuose nurodytas aplinkybes bei pateikti išsamų, teisės aktų nuostatomis pagrįstą atsakymą;

22.3. patikrinti bei informuoti, ar Kelias atitinka / neatitinka Aprašo 1 lentelėje nustatytą papildomą kriterijų – įrengta važiuojamoji dalis, atitinkanti Automobilių kelių standartizuotų dangų konstrukcijų projektavimo taisyklės KPT SDK 19 (9–14 lentelė) (pažymos 19.1 punktas);

22.4. informuoti, kokios aplinkybės, susijusios su Kelio važiuojamąja dalimi, pasikeitė nuo 2020-11-25 posėdžio iki 2021-05-05 posėdžio bei lėmė Komisijos nepritarimą dėl Kelio įrašymo į Vilniaus rajono savivaldybės vietinės reikšmės kelių ir gatvių sąrašą (pažymos 19.2 punktas).

Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 20 straipsnio 3 dalyje nustatyta, kad informacija apie siūlymų (rekomendacijų) išnagrinėjimą Seimo kontrolieriui turi būti pateikiama nedelsiant priėmus sprendimus dėl priemonių, kurių bus imamasi, atsižvelgiant į Seimo kontrolieriaus siūlymą (rekomendaciją), **bet ne vėliau kaip per 30 dienų nuo siūlymo (rekomendacijos) gavimo dienos.**

Apie rekomendacijų nagrinėjimo rezultatus prašytume informuoti **Pareiškėją ir Seimo kontrolierę** (Seimo kontrolieriui pateikti informaciją pagrindžiančius dokumentus).

Seimo kontrolierė

Milda Vainiutė